

τά φύλλα σας το χυλόπασο δεν τρώγεις, ποῦθε ξεχωρίζεις το ἀληθινό σας κορμί. Κίβεις σπιτάκια ἀντικρυνά μου, πὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς σας ἡσίκος; Βλέπω δύο κύκλους κάτασπρους μετὰ τὴ μέση τῆς λίμνης τὰ πλέχουν!.. Ὡ κελιάρισμα τῆς Ἰσαρας, μόνη φωνὴ πού τὴ σγαλιὰ μαγνητίζεις, πὸς μου τί σημαίνει τὸ λευκὸ φάντασμα!

Στὴν ἄκρια τῆς στέκουμαι καὶ κοιτάζω. Τὰτάραχο νερὸ ἕνα βῆμα μακριὰ μου μακρύνεται. Καὶ μακριὰ σὰν τὸ πέλο τῆς νύχτας ἡ δριμύλη τοὺς κόμους ἀκεπάζοντας με τὰργιέ, τῆς τὸ βῆμα σὲ μένα προβαίνει. Πᾶν τὰ δέντρα! κ' οἱ κλαίοντες πᾶνε! Πᾶν τὰ σπιτάκια πού ἀντίκρου μὲ ἐθωροῦσα! Προχωροῦ ἡ καταχνιά καὶ τὰδράχει ἕνα ἕνα. Μόλις οἱ κύκνοι ἀκόμα ξεχωρίζουν, θαμπωμένη ἀσπράδα. Πᾶνε κ' οἱ κύκνοι! Γύρο τριγύρο μου ὄλα ἴδια καὶ μόνο ἕνα βῆμα μακριὰ ἐγὼ στέκω! Καὶ μόνο ἡ Ἰσαρα πάλι φωνάζει: τί τάχα νὰ λέει; Τί με κίλε; με τὴν ἀπρωστο κόποιο; Μόλις ἕνα βῆμα μακριὰ μου μακρύνεται ἕνα χίος, τὸ ἄπειρο τὸ ἴδιο, ὁ βαθὺς, ὁ μεγάλος ὁ πάθος. Ἐνας κόσμος ἐγὼ, κἔνα βῆμα μακριὰ μου ἕνας ἄλλος! Τί νὰ λές. Ἰσαρά μου: Ποῦθε ξεβγαίνει ὁ μαγνήτης, πὸς τραβᾷ τὸν κόμο μου; Στέκουμαι δὴν ἀντικρούω τὸ ἄπειρο ὀμπρός μου, με τραβᾷ... με τραβᾷ, ὦ θεέ μου... τὸ ποδοῦσα, τὸ ποδοῦ... ἀντικρούω τὸ ἄπειρο ὀμπρός μου, τὸν ἀόριστο μου πόθο, καὶ ἀϊόλιμος στέκω καὶ δὲν μπαίνω εἰς τὸν κ' ἡ δριμύλη τραβιέται σὲ λίγο κὶ ἄσπρο φάντασμα ὁ κύκνος προβάλλει!...

Μόναχο 14/11/98.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΤΙΑ

Δημοσιεύουμε δύο παλιὰ συβόλια τῆς Ἑρτανήσου, περιεχομα γιὰ τὴ γλώσσα πού μεταχειρίζονταν ἐκεῖ οἱ νοτάριοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τερώντες τοὺς κανόνες τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ διδαχτικὰ γιὰ τὴν πρόοδο πώκαμε ἡ ἐθνική μας γλώσσα ἴσα με τὰ τῆμερα. Τὰ ἐγγράφα αὐτὰ εἶναι παρμένα ἀπ' αὐτὸ Μεσολόγιον τοῦ κ. Κ. Α. Σταπινόπουλου, πού γλήγορα θὰ βγῆ.

1801 ἑκτακοσίους ἕνας Δεκεμβρίου 8 ε. π. Κεφελινία Ἀργυροῦ, τὴ σήμερον ἐνεφανίστη σαμα-

τὴν καθαρέβουσα, ὅπως ἐμεῖς μετὰ 43 σελίδας τοῦ βιβλίου μας (9-52) καὶ μετὰ δικὰ τοὺς λόγια ἀποδείξαμε πὸς δὲν τὴν καταλαβαίνει. Γιὰ τὸ δικὸ τους τὸ σφῆρο ποτὲ δὲ θὰ τοὺς ἀφήσαμε: νὰ πίνουν τὸ αἷμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καὶ τάχα ὁ λαὸς μας εἶναι ἀγράμματος καὶ δὲν ξέρει τίποτε. κ' οἱ γραμματισμένοι μας καὶ ξέρουν; Τὸ τί ξέρουν κὶ ἀφοῦ τ' ἀπὸδειξε πολὺ καλὴ στὴν Πετροῦπολη ὁ πρεσβερός μας κ. Ἀργυρόπουλος, τὸν καιρὸ πού πῆλανε ὁ Τσέσοφ. Εἶχε ρωτῆσει ἕνα; Ρουῦσο; δημοσιογράφος; ὄλους τοὺς πρεσβεροτάδες, τί ἤξεραν γιὰ τὸν Τσέσοφ, καὶ μόνος ὁ δικός μας κὶ ὁ Κινέζος τοῦ εἶχαν ἀπαντήσει μετὰ τὸν ἴδιον τρόπο. «Μήτε στὴ γλώσσα μας τὸν ἔχουμε μεταφρασμένο, μήτε ρούσικα ξέρουμε νὰ διαβάσουμε τὰ ἴδια βιβλία του, κ' ἔτσι δὲν ξέρουμε τίποτε γι' αὐτόν». (Ἀθήναι 22 Αὐγούστου 1904).

Ἄν ἤμουν ὁμοῦ ἐγὼ στὴ θέση τοῦ Ρούσου δημοσιογράφου ξέρετε τί θάκανα; Θὰ ρωτοῦσα κατόπι χωριστὰ τὸν Κινέζο καὶ χωριστὰ τὸν κ. Ἀργυρόπουλο τὸ τί ξέρει ὁ καθένας γιὰ τοὺς δικούς του, κὶ ἔγινε πᾶν γιὰ τοὺς ξένους συγγραφείδες. Καὶ θ' ἀπόδειχνα πὸς ὁ Κινέζος ξέρει τοὐλάχιστο τοὺς δικούς του καὶ ξέρει πολλὰ πράγματα γιὰ τὸν καθένα, καὶ πὸς ὁ κ. Ἀργυρόπουλος δὲ ξέρει τίποτε μήτε

τίκος, ἐμπροσθεν ἐμοῦ Νοταρίου καὶ μαρτύρων, ὁ παρὼν Κύρ. Ἰωάννης Παλαμάς, ἀπὸ Μουσολόγι, μετὰ ὅπου εὐρίσκειται εἰς ἐτοῦτο τὸ μέρος τοῦ Ἀργυροῦ ἀπάνου εἰς τὴν Κικία ἐνθαμαζόμενῃ ὁ Μηγαλὴ καὶ Γαβριήλ, ὁ ὅποιος Κύρ. Παλαμάς φανερώνει καὶ δηλογοῖ ἐμπροσθεν ἐμοῦ Νοταρίου καὶ μαρτύρων ὅτι ἀγριὰ καὶ διὰ κάποιε βίστες πολιτικῆς εὐρίσκειται ὡς Καπιτάνιος ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία, διὰ τοῦτο φανερώνει ὅτι ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία δὲν ἔχει τὸ παραμικρὸν ἰντερῆσε, ἀλλὰ τόσο ἡ αὐτὴ Κικία ὅταν καὶ ὅτι ἄλλο ὅπου νὰ τῆς ἀπαρθεναζῆ εἶναι ὄλα καὶ ἀγρικιόνται διὰ λογαριασμόν τοῦ Κυρίου Καπετάν Στάμου Παπαγιαννόπουλου, ὅπου μοναχὴ εἶναι ὄλη ἡ αὐτὴ Κικία, καὶ ὁ ἀνωθεν Παλαμάς δὲν ἔχει εἰς αὐτὴν τὸ παραμικρὸν ἰντερῆσε.

Ἐξεκαθαρίζει ἀκόμα ὅτι ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι παρακάδες τρούπες φραντζέζικες ἀπάνου εἰς τὴν αὐτὴν Κικία διὰ νὰ τοῦ; πᾶνε εἰς Μαρσίλια, καὶ ἐπειδὴ νὰ ἔλασαν χρίαν διὰ προβιζιόνες τους, τοὺς ἐδάνισε ὁ ἀνωθεν Καπετάν Στάμος τέλαρα χίλια ἑξακόσια τριάντα δύο καὶ παρακάδες ἑκατὸν εἴκοσι Νο τέλαρα 1632 παρακάδες 120, καὶ ἔκαμαν ριτζεβούτα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀνωθεν Ἰωάννη Παλαμά εἰς τὸ αὐτὸ σολδί, διὰ βίστες, ὡς ἀνωθεν: διὰ τοῦτο φανερώνει ὁ ἀνωθεν Παλαμάς; πὸς μήτε εἰς αὐτὴν τὴν ριτζεβούτα δὲν ἔχει κανένα ἰντερῆσε, ἐπειδὴ δὲν ἔδωσε ἀπὸ ἰδικόν του οὐδὲ ἕνα ἄσπρο κὶ μοναχό, ἀλλὰ ὄλο τὸ ἰντερῆσε εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν ριτζεβούτα τοῦ ριθέντος; Καπετάν Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ διὰ τοῦτο εἰς κανένα κερὸν δὲν ἔχει παραμικρὸν πρετέζα οὔτε εἰς τὴν Κικία οὔτε εἰς τὴν ριτζεβούτα μόνον ὄλα εἶναι τοῦ αὐτοῦ Παπαγιαννόπουλου, καὶ εἰς κάθε καιρὸν ὅπου εἶχε θελήση ὁ ἀνωθεν Κ. Καπετάν. Στάμος Παπαγιαννόπουλος τόσον αὐτό; ὅταν καὶ οἱ κληρονόμοι του νὰ βγάνουν τὸν ἀνωθεν Ἰωάννη Παλαμά ἀπὸ τὴν αὐτὴν Κικία, νὰ ἤμπορῆ νὰ τὸνε λιμπερᾶρη χωρὶς καμμίαν πρόφαση, καὶ χωρὶς καμμίαν παραμικρὸν πρετέζα εἰς κανένα παραμικρὸν πράγμα, ἀπὸ τὴν αὐτὴν Κικία, ριλαπάρωντος τὸ παρὼν ὁ ἀνωθεν Κρ. Ἰωάννης Παλαμάς διὰ καουτέλα καὶ ἀνάγκυστην τοῦ ἀνωθεν Κρ. Καπ. Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ ἔγιναν δύο ὁμοῖα τοῦ παρόντος διὰ νὰ ἔχει νὰ τὰ πάρη καὶ τὰ δύο ὁ ἀνωθεν κ. Καπετάν Στάμος Παπαγιαννόπουλος, τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ὅποια νὰ ἔχη νὰ τὸ ἀπαράση εἰς τὸ σπῆτι; του, καὶ τὸ ἄλλο νὰ τὸ βατσένη μαζὶ; του διὰ κάθε του καουτέλα, οὕτως πιεῖ

ὡς ἀνωθεν, καὶ ὁ ἀνωθεν Κρ. Ἰωάννης Παλαμάς θελεῖ βεβαιώσαι ἰδίως του χειρὸς, καὶ ὑπὸ μεφῆρῆς τῶν κάτωθεν.

- Ἰωάννης Παλαμάς βεβαιώνω.
- Θανάσις Πετροβίτζης μαρτυρῶ.
- Χρίστος Γεωργίου μαρτυρῶ.
- Γιωργάκι; Ραζηκότζικας μαρτυρῶ.

ΗΛΙΑΣ ΜΙΛΟΝΑΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ

1801 ἑκτακοσίους ἕνας Δεκεμβρίου 13 Ε. Π. διακίριρει περιπλέον καὶ δηλογοῖ ὁ ἀνωθεν Κρ. Καπετάν. Ἰωάννης Παλαμάς ὅτι ἐπειδὴ καὶ νὰ ἔλασαν χρίαν ἀκόμα ὁ Σαμπηλεῖον κομαντάντες τῆς τρούπας φραντζέζικης, καὶ ὁ Καπ. Σολνιεῖ κὶ ἄλλοι καπιτάνιοι τῆς αὐτῆς τρούπας φραντζέζοι ὅπου εὐρίσκονται μέσα εἰς τὴν ἀνωθεν Κικία ὅπου κκπιτανεύει εἰς τὸ παρὼν ὁ ἀνωθεν Καπ. Ἰωάννης Παλαμάς, διὰ προβιζιόνες τους, καὶ τοὺς ἐδάνισε ἀκόμα ὁ ἀνωθεν Κ. Καπ. Στάμος Παπαγιαννόπουλος ἑταίρα πετζοδούρα γερά ἀσμένια πεντακόσια εἴκοσι Νο 510, καὶ ἔγινε ἡ δηλογοῖα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀνωθεν Καπ. Ἰωάννη Παλαμά, διὰ τὰς βίστες, ὡς ἀνωθεν, διὰ τοῦτο φανερώνει, καὶ δηλογοῖ ὁ ἀνωθεν Καπ. Ἰωάν. Παλαμάς ὅτι οὔτε καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πετζοδούρα πεντακόσια εἴκοσι δὲν ἔχει νὰ κάμη εἰς τὸ παραμικρὸν ἰντερῆσε, πάντες καὶ νὰ μὴν ἔδωσε ἀπὸ ἐδικόν του τὸ παραμικρὸν τίποτε, μόνον ὄλα εἶναι καὶ ἀγρικιόνται εἰς τὸν ἀνωθεν Κ. Καπ. Στάμου Παπαγιαννόπουλου, ὡς ἐκείνον ὅπου τὰ ἐμέτρισε ἀπὸ ἐδικὰ του, καὶ ὄλο τὸ ἰντερῆσε εἶναι τοῦ αὐτοῦ Παπαγιαννόπουλου, διὰ τοῦτο εἰς κανένα καιρὸν δὲν ἔχει παραμικρὸν πρετέζα ὁ ἀνωθεν Παλαμάς οὔτε εἰς τὴν Κικία οὔτε εἰς τὰς προμελετιμένες δύο ριτζεβούτες, μόνον ὄλα εἶναι καὶ ἔχουν νὰ ἀγρικιόνται διὰ λογαριασμόν τοῦ αὐτοῦ Κ. Καπ. Στάμου Παπαγιαννόπουλου, καὶ βεβαιώνει ἕναρχα ὁ ἀνωθεν Καπ. Ἰωάννης Παλαμάς ἰδίως του χειρὸς.

- Γιάννης Παλαμάς βεβαιώνω
- Ἀναστάσιος Χατζιπούλος βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ
- Γιωργάκις Ἰαζοκότζικας βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ
- Ἰωάννης Πετροβίτζι βεβαιώνω, λέγω μαρτυρῶ

ΗΛΙΑΣ ΜΙΛΟΝΑΣ ΝΟΤΑΡΙΟΣ

Elia Milonà (Notaro Pubblico)

γιὰ πκλιὸ μήτε γιὰ σημερινὸ Ἑλληνα συγγραφεῖ. Πὸς θὰ ξέρουν οἱ δικοί μας ἀριστοκράτες; κ' οἱ ψευτογραμματισμένοι καὶ τίς γιὰ τοὺς Ἑλληνας συγγραφείδες ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους δὲν καταλαβαίνουν, κ' ἐκεῖνα πού γράφουμε στὴν καθαρέβουσα ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ γιὰ νὰ τὰ διαβάσουν δε φτάνει μόνον νὰ τοὺς δώσουμε τὰ βιβλία μας χάρισμα, παρὰ πρέπει νὰ τοὺς πλερώσουμε κ' ἕνα «ντὶς παρασι» γιὰ τὸν κόπο τους;

Ρωμιοί, Ρωμιοί, ἀγαπητοί μου Ρωμιοί! στὴ δουλιὰ του ὁ καθένας ἀπὸ σὰς εἶναι πολὺ ξυπνός καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸνε γελάσει κανένας, ὄχι ὁμοῦ καὶ σὲ κάθε ἐθνικὴ ὑπόθεση. Γιατί τότες γίνεστε πολὺ κουτοὶ καὶ μπορεῖ νὰ σὰς γελάσει κ' ἕνας παλαβὸς πού καὶ τὸ ἴδιο δικαστήριο ἀκόμα μαρτύρησε πὸς εἶναι ἀκαταλόγηστος. Καὶ πολὺ σωστά ἔλεγε ὁ σοφὸς Σόλωνας.

Ἰυμένω δ' εἰς μὲν ἕκαστος ἄλωπος ἐχνεσι βαίνει, σὺμπασιν δ' ὕμιν κούφος ἐνεστι νόος».

Ὁ ἕνας μετὰ τὸ σπῆτι μετὰ μελεις, κὶ ὁ ἄλλος μετὰ τὸ «δὲ βαριέσαι, ἐγὼ βρέθηκα νὰ πιασῶ μετὰ τὸ δεινὰ καὶ δεινὰ πού πολεμάει τὴ ζωντανὴ μας γλώσσα;» ἀφίνετε νὰ καταστρέφεται τὸ δικὸ μας τὸ ἔθνος. Κ' ἐμεῖς πάλι τοὺς λόγους πού θυσιάσαμε καὶ θυσιάζουμε κὶ καιροὶ κὶ χρήματα καὶ τὴ ζωὴ μας ἀ-

κόμα γιὰ σὰς πού δὲν ξέρετε ποῖος εἶναι ὁ ἀληθινὸς φίλος καὶ ποῖος ὁ καταραμένος ὀχτρός σας, μετὰ ἀφίνετε χωρὶς καμιά ὑποστήριξη, χωρὶς καμιά βοήθεια, νὰ πολεμήσουμε μετὰ κείνους πού καρδαμώνουν τρώγοντας τὸ δικὸ σας ψωμί καὶ πίνοντας τὸ δικὸ σας αἷμα.

Γιὰ ὀχτρὸ σας ἔχετε τὸ σοφὸ γλωσσολόγο καὶ καθηγητὴ καὶ καλὸ μας ἀρχηγὸ κ. Ψυχάρη, πού μας ἐδίδε καὶ μᾶς δείχνει τὸν τρόπο νὰ γράφουμε ἀπτὴ τὴν ὁμορφη, τὴν ἀληθινή, τὴ ζωντανὴ σας γλώσσα, τὴ γλώσσα πού μάθητε ἀπὸ τὴ μητέρα σας, τὴ γλώσσα πού ξέρετε περίφημα πρὶν πατήστε στὴ σκολειὸ καὶ μπορεῖτε πολὺ καλὰ μετὰ ἀπτὴ νὰ γίνεστε ὄλοι σας γραμματισμένοι, φτάνει νὰ λείψει ἡ καθαρέβουσα. Καὶ δὲν ξέρετε πὸς ὁ κ. Ψυχάρης εἶναι ὁ καλλίτερος φίλος σας, πού θυσιάστηκε καὶ θυσιάζεται γιὰ τὸ δικὸ σας σφῆρο.

Ἐκεῖνα πού μᾶς λέει καὶ μετὰ ὁρμηνέβει τὸν καλὸς ἐπιστήμονας ὁ κ. Ψυχάρης δὲν τὰ λέει μόνος του, τὰ λέει ὄλοι οἱ ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες, τὰ λέει ἀπαράλλαχτα κὶ ὁ κ. Βερναρδάκης στὸν Ψευδατικισμοῦ ἔλεγγον: τὰ λέει σὲ πολλὰ μέρη κὶ ὁ ξακουσμένος γλωσσολόγος μας κ. Γ. Ν. Χατζιδάκης. Ἀπτὸς μάλιστα στὸ Παιδαγωγικὸ σκολειὸ, ἔτος 1884 σελ. 308 καὶ παροκᾶτω, ἔγραψε γιὰ τὴ ζων-